

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

8. september 2016*

Eelotsusetaotlus — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused — Direktiiv 2001/29/EÜ — Infoühiskond — Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine — Artikkel 3 lõige 1 — Üldsusele edastamine — Mõiste — Internet — Hüperlingid, mis võimaldavad juurdepääsu kaitstud teostele, mis on avaldatud teisel veebisaidil ilma autoriõiguse omaja loata — Autoriõiguse omaja veel avaldamata teosed — Nende hüperlinkide paigutamine kasusaamise eesmärgil

Kohtuasjas C-160/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) 3. aprilli 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. aprillil 2015, menetluses

GS Media BV

versus

Sanoma Media Netherlands BV,

Playboy Enterprises International Inc.,

Britt Geertruida Dekker,

EUROOPA KOHUS (teine koda)

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud C. Toader, A. Rosas, A. Prechal, ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. veebruari 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- GS Media BV, esindajad: *advocaat* R. Chavannes ja *advocaat* D. Verhulst,
- Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc. ja Britt Geertruida Dekker, esindajad: *advocaat* C. Alberdingk Thijm ja *advocaat* C. de Vries,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja D. Kuon,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

- Prantsuse valitsus, D. Segoin, D. Colas ja G. de Bergues,
 - Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja T. Rendas,
 - Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: F. Wilman ja T. Scharf ning J. Samnadda,
- olles 7. aprilli 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt GS Media BV ja teiselt poolt Sanoma Media Netherlands BV (edaspidi „Sanoma“), Playboy Enterprises International Inc ja Britt Geertruida Dekker (edaspidi koos „Sanoma jt“), GS Media hallatavale veebisaidile GeenStijl.nl (edaspidi „veebisait GeenStijl“) niisuguste hüperlinkide paigutamise üle, mis juhivad teistele veebisaitidele ja võimaldavad vaadata fotosid B.G. Dekkerist, mis on pildistatud ajakirjale *Playboy* (edaspidi „vaidlusalused fotod“).

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 3, 4, 9, 10, 23 ja 31 on sätestatud:
 - „(3) Ettepanud ühtlustamine aitab rakendada siseturu nelja vabadust ning on seotud õiguse põhiprintsiipide, eelkõige omandi, kaasa arvatud intellektuaalomandi, ning väljendusvabaduse ja avaliku huvi järgimisega.
 - (4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. [...]
- [...]
- (9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loominguga seotud. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiemal üldsusel huvides. [...]
- (10) Jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast salvestustasu, samasugust salvestustasu peavad saama tootjad, et neil oleks võimalik nimetatud tegevust rahastada. [...] Intellektuaalomandi õiguste piisav õiguskaitse on vajalik, et tagada nimetatud tasu kättesaamine ning võimaldada kindlustada nendele investeeringutele rahuldav kasum.

[...]

(23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. [...]

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. [...]"

4 Selle direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

[...]

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.“

5 Kõnealuse direktiivi artikli 5 lõigetes 3 ja 5 on sätestatud:

„3. Liikmesriigid võivad artiklites 2 ja 3 sätestatud õiguste puhul näha ette erandeid või piiranguid järgmistel juhtudel:

[...]

c) reprodutseerimine ajakirjanduses, ringhäälingu kaudu edastatud teoste või muude objektide üldsusele edastamine või kättesaadavaks tegemine ajakohaste majandus-, poliitika- või usuteemaliste trükitud artiklite kaudu, tingimusel et selline kasutusviis ei ole konkreetselt reserveeritud ning et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, või teoste või muude objektide kasutamine seoses ajakohastest sündmustest teatamisega ulatuses, mis on informatiivsel eesmärgil vajalik, ning tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu;

[...]

5. Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaseid erandeid ja piiranguid kohaldatakse üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

6 Ajakirja *Playboy* väljaandja Sanoma tellimusel tegi fotograaf C. Hermès 13. ja 14. oktoobril 2011 vaidlusalused fotod, mis pidid ilmuma ajakirja 2011. aasta detsembri numbris. Selleks andis C. Hermès Sanomale ainuõiguse neid fotosid avaldada. Samuti andis ta Sanomale õiguse kasutada talle autoriõigusest tulenevaid õigusi ja pädevusi.

- 7 GS Media haldab veebisaiti GeenStijl, millel on saidil antud teabe kohaselt „uudised, skandaalsed paljastused, ajakirjanduslikud uurimused meelelahutuslikel teemadel, rõõmsad naljad“ ja millel on enam kui 230 000 külastajat päevas, mis teeb sellest veebisaidist ühe kümnest kõige külastatavast Madalmaade uudistesaidist.
- 8 Veebisaidi GeenStijl toimetus sai 26. oktoobril 2011 ühelt pseudonüümi kasutatavalt inimeselt sõnumi, milles oli hüperlink elektroonilisele failile, mis asetseb veebisaidil Filefactory.com (edaspidi „veebisait Filefactory“), mis asub Austraalias ja millel säilitatakse andmeid. Elektroonilises failis olid vaidlusalused fotod.
- 9 Samal päeval nõudis Sanoma GS Media emaettevõtjalt, et see takistaks fotode levitamist veebisaidil GeenStijl.
- 10 Nende B. G. Dekkeri fotodega seotud artikkel avaldati 27. oktoobril 2011 veebisaidil GeenStijl artikkel pealkirjaga „[...]! Fotod [...] alasti [B. G.]Dekkerist“, mille juures oli osa ühest vaidlusalusest fotost järgmise tekstiga: Ja nüüd link fotodele, mida olete oodanud.“ Vaid ühe klikiga selle teksti juures olnud hüperlingile juhiti internetikasutajad veebisaidile Filefactory, millel asuv teine hüperlink võimaldas neil alla laadida 11 elektroonilist faili, millest igauks sisaldas kõnealuseid fotosid.
- 11 Samal päeval saatis Sanoma GS Media emaettevõtjale meili nõudes kinnitust selle kohta, et hüperlink vaidlusalustele fotodele on veebisaidilt GeenStijl eemaldatud. GS Media seda nõuet ei täitnud.
- 12 Ent Sanoma nõudmisel kustutati vaidlusalused fotod Filefactory'i veebisaidilt.
- 13 Sanoma jt õigusnõustaja esitas 7. novembri 2011 kirja teel GS Mediale nõude eemaldada veebisaidilt GeenStijl 27. oktoobri 2011. aasta artikkel ja selles sisalduvad hüperlingid, fotod ning nende kohta samale veebisaidile internetikasutajate poolt sisestatud kommentaarid.
- 14 Samal päeval avaldati veebisaidil GeenStijl artikkel GS Media ja Sanoma jt vaidlusest nende fotode üle. Artikkel lõppes lausega: „Uuendus: alasti [B. G. Dekkeri] pildid veel nägemata? Need on SIIN“. Selle teadaande juures olid jälle hüperlingid, mis võimaldasid pääseda veebilehele Imageshack.us, millel võis näha ühte või mitut vaidlusalust fotot. Aga ka selle veebisaidi haldaja poole pöördus Sanoma hiljem nõudega kustutada need fotod.
- 15 Veebisaidil GeenStijl avaldati 17. novembril 2011 kolmas artikkel „Bye Bye, hüvasti Playboy“, mis sisaldas uuesti hüperlinki vaidlusalustele fotodele. GeenStijli foorumis nimetasid kommenteerijad uusi linke teistele veebisaitidele, kus oli võimalik vaidlusaluseid fotosid näha.
- 16 Detsembris 2011 avaldati vaidlusalused fotod ajakirjas *Playboy*.
- 17 Sanoma jt esitasid hagi rechtbank Amsterdami (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad), väites eelkõige, et hüperlinkide lisamisega ja ühe kõnealuse foto väljalõike avaldamisega veebisaidil GeenStijl rikkus GS Media C. Hermèsi autoriõigust ning tegutses Sanoma jt suhtes ebaseaduslikult. Rechtbank Amsterdam (Amsterdami esimese astme kohus) rahuldab nõuded suuremas osas.
- 18 Gerechtshof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus, Madalmaad) tühistas esimese astme kohtu otsuse, leides, et hüperlinkide üles panemisega GeenStijli veebisaidile ei rikkunud GS Media C. Hermèsi autoriõigust, kuna fotod olid veebisaidile Filefactory.com üles panemisega juba üldsusele kättesaadavaks tehtud. Ent kohus otsustas, et neid hüperlinke üles pannes on GS Media tegutsenud Sanoma jt suhtes ebaseaduslikult, kuna veebisaidi külastajaid suunati tutvuma vaidlusaluste fotodega, mis olid paigutatud ebaseaduslikult veebisaidile Filefactory. Kui neid hüperlinke ei oleks aga olnud, ei oleks olnud kerge neid fotosid leida. Lisaks leidis Gerechtshof Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus, Madalmaad), et ühe foto osalise väljalõike ülespanekuga veebisaidile GeenStijl rikkus GS Media C. Hermèsi autoriõigust.

- 19 GS Media kaebas otsuse edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus).
- 20 Sanoma jt esitasid vastukassatsioonkaebuse, milles nad viitavad eelkõige 13. veebruari 2014. aasta otsusele Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76), asudes seisukohale, et internetikasutajate kasutusse hüperlingi andmine, mis suunab edasi veebisaidile, millele on üles pandud teos ilma autoriõiguse omaja loata, kujutab endast üldsusele edastamist. Samuti väitsid Sanoma jt, et juurdepääs vaidlusalustele fotodele veebisaidil Filefactory oli kaitstud piiravate meetmetega kõnealuse kohtuotsuse tähenduses, millest internetikasutajatel oli võimalus mööda hiilida tänu GS Media ja tema veebisaidi GeenStijl sekkumise tõttu nii, et ringlusse sattunud fotod tehti kättesaadavaks laiemale üldsusele, kui oleks tavaliselt kõnealustele fotodele veebisaidil Filefactory juurde pääsenud.
- 21 Vastukassatsioonkaebust hinnates leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ei 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ega 21. oktoobri 2014. aasta kohtumäärusest BestWater (C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315) ei saa täie kindlusega väita, et on tegemist „üldsusele edastamisega“ juhul, kui teos on küll varem avaldatud, kuid ilma autoriõiguste omaja loata.
- 22 Ühelt poolt tugineb mõistet „üldsusele edastamine“ käsitlev Euroopa Kohtu praktika põhimõttele, et tuleb kontrollida, kas asjaomase sekkumisega jõutakse üldsuseni, keda autoriõiguste omaja polnud varem antud loa puhul arvesse võtnud, mis on kooskõlas autoriõiguse omaja ainuõigusega teost kasutada. Teiselt poolt ei jõuta teose leiukohta suunava hüperlingi lisamisega, juhul kui teos on Internetis juba üldsusele ülesleitav, tegelikult uue üldsuseni. Peale selle tuleb arvesse võtta, et Internetist leiab väga palju teoseid, mis on avaldatud ilma autoriõiguse omaja loata. Veebisaidi haldajal, kellel on kavas lisada teose leiukohta suunav hüperlink, ei ole alati lihtne kontrollida, kas autoriõiguse omaja on andnud selle teose varasemaks ülespanekuks loa.
- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib lisaks, et vastukassatsioonikaebuses tõstatatakse ühtlasi küsimus tingimuste kohta, mis peavad olema täidetud, et oleks tegemist „piiravate meetmetega“ 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tähenduses. Selle kohta märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vaidlusaluseid fotosid ei olnud võimatu leida enne, kui GS Media pani veebisaidile GeenStijl üles hüperlingi, kuid samas ei olnud neid lihtne üles leida, nii et hüperlingi ülespanek hõlbustas fotode leidmist märkimisväärselt.
- 24 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. a) Kas tegemist on „üldsusele edastamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, kui muu isik kui autoriõiguse omaja viitab tema hallataval veebilehel kasutusele võetud hüperlingi kaudu kolmanda isiku hallatavale veebisaidile, mis on ligipääsetav Internetti kasutavale üldsusele ja millel on teos kättesaadavaks tehtud autoriõiguse omaja loata?
- b) Kas vastust eespool esitatud küsimisele mõjutab see, kas teost on autoriõiguse omaja loaga juba varem mõnel muul viisil üldsusele kättesaadavaks tehtud?
- c) Kas seejuures on oluline asjaolu, kas hüperlingi lisaja teab või pidi teadma seda, et autoriõiguse omaja ei ole andnud luba teose ülespanekuks esimese küsimuse punktis a viidatud kolmanda isiku veebisaidile, ja vajaduse korral asjaolu, kas ta teadis või pidi teadma, et teost on ka varem autoriõiguse omaja loata üldsusele kättesaadavaks tehtud?
2. a) Kui vastus esimese küsimuse punktile a on eitav, siis kas juhul, kui Internetti kasutaval üldsusel on võimalik pääseda juurde veebisaidile, millele suunab hüperlink, ja seega teosele, kuid see juurdepääs ei ole hõlbust, mistõttu hüperlingi lisamine teose ülesleidmist tunduvalt hõlbustab, on tegemist või võib tegemist olla üldsusele edastamisega?
- b) Kas teise küsimuse punktile a vastamisel on oluline, kas hüperlingi lisaja teab või pidi teadma, et Internetti kasutaval üldsusel ei ole veebisaiti, millele hüperlink suunab, hõlbust üles leida või sellele juurde pääseda?

- 3) Kas on teisi asjaolusid, mida tuleb arvesse võtta vastamisel küsimusele, kas tegemist on üldsusele edastamisega, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis muudab kättesaadavaks teose, mida ei ole veel varem autoriõiguse omaja loal üldsusele kättesaadavaks tehtud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 25 Nende kolme küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ja millistel asjaoludel on ühel veebisaidil kättesaadavate kaitstud teoste lisamine hüperlingiga autoriõiguse omaja loata teisele vabalt kättesaadavale veebisaidile käsitatav „üldsusele edastamisena“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 26 Sellega seoses küsib kohus eelkõige, kui olulised on asjaolud, et asjaomased teosed ei olnud veel autoriõiguse omaja loal muul viisil avaldatud, et nende hüperlinkide pakkumine hõlbustab oluliselt nende teoste leidmist, kuna veebisait, millel need on ligipääsetavad kõigile internetikasutajatele, ei ole kergesti leitav, ja kõnealuste hüperlinkide üles panija teadis või pidi teadma neid fakte, nagu ka asjaolu, et kõnealune autoriõiguse omaja ei olnud andnud luba avaldada kõnealuseid teoseid sellel viimati mainitud veebisaidil.
- 27 Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 kohaselt on liikmesriigid kohustatud tagama, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sealhulgas nende teoste sellisel viisil üldsusele kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.
- 28 Sellest sättest tuleneb autorite preventiivne õigus astuda teose üldsusele edastamise keelamiseks oma teose võimalike kasutajate ja kasutajate kavatsetava üldsusele edastamise vahele (vt selle kohta kohtuotsused, 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 75, ja 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 30).
- 29 Kuna direktiivi 2001/29 artikli 3 lõige 1 ei täpsusta mõistet „üldsusele edastamine“, tuleb selle sisu ja kohaldamisala määratleda kõnealuse direktiiviga taotletavate eesmärkide alusel ja arvestades konteksti, millesse tõlgendatav säte kuulub (vt selle kohta kohtuotsused, 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punktid 33 ja 34, ning 4.10.2011, Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 184 ja 185).
- 30 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et direktiivi 2001/29 põhjendustest 9 ja 10 ilmneb, et direktiivi põhieesmärk on kehtestada autoritele kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab neil saada nende teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu, eelkõige üldsusele edastamise korral. Järelikult tuleb mõistet „üldsusele edastamine“ käsitada laias tähenduses, nagu on sõnaselgelt märgitud ka direktiivi põhjenduses 23 (vt selle kohta kohtuotsused, 4.10.2011, Football Association Premier League jt, (C-403/08 ja C-429/08 EKL 2011, lk I-9083, punkt 186), ning 7.3.2013, ITV Broadcasting jt, C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 20).
- 31 Samas tuleneb direktiivi 2001/29 põhjendustest 3 ja 31, et selle direktiivi alusel toimuva ühtlustamise eesmärk on säilitada ja eriti elektroonilises keskkonnas, tasakaal ühelt poolt autoriõiguste ja sellega kaasnevate intellektuaalse omandi õiguste kaitse vahel, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 17 lõikega 2, ja teiselt poolt, kaitstud objektide kasutajate huvide ja põhiõiguste, eriti sõna- ja teabevabaduse, kaitse vahel, mis on tagatud harta artikliga 11, nagu ka üldhuvi kaitse.
- 32 Ka on Euroopa Kohus sedastanud, et mõistes „üldsusele edastamine“ on seostatud kaks kumulatiivset elementi, nimelt teose „edastamise toiming“ ja teose edastamine „üldsusele“ (kohtuotsused, 13.2.2014, Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 16; ja 19.11.2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, punkt 15, ning 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 37).

- 33 Lisaks sellele täpsustas Euroopa Kohus, et mõiste „üldsusele edastamine“ eeldab juhtumipõhist hindamist (vt kohtuotsus 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika mõiste „üldsusele edastamine“ kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamise õiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (ELT 2006, L 376, lk 28) artikli 8 lõike 2 tähenduses, mille kohaldamisala on selles direktiivis sama kui direktiivis 2001/29 (vt selle kohta kohtuotsus, 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 33)).
- 34 Niisuguse hinnangu andmisel tuleb arvesse võtta paljusid täiendavaid kriteeriume, mis ei ole autonoomsed ja on üksteisest sõltuvad. Kuna need kriteeriumid võivad konkreetsetes olukordades esineda väga erineva intensiivsusega, tuleb neid kohaldada nii eraldi kui ka suhestatuna teistesse kriteeriumidesse (kohtuotsused, 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 79; 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 30, ja 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 35).
- 35 Nendest kriteeriumidest rõhutas Euroopa Kohus kõigepealt kasutaja määravat rolli ja sekkumise tahtlikku iseloomu. Sekkudes edastab kasutaja teose üldsusele, olles täielikult teadlik oma käitumise tagajärgedest, tehes oma klientidele kaitstud teos kättesaadavaks, ja seda eelkõige sellepärast, et selle sekkumiseta ei oleks nimetatud klientidel põhimõtteliselt võimalik edastatud teost jälgida (vt selle kohta kohtuotsused, 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 31).
- 36 Teiseks on Euroopa Kohus täpsustanud, et mõiste „üldsus“ viitab määratlemata suurusega potentsiaalsele sihtrühmale ning eeldab peale selle ka küllaltki suurt arvu isikuid (vt selle kohta kohtuotsused, 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 84, ja seal viidatud kohtupraktika, ning 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 33).
- 37 Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et selleks, et kaitstud teose edastamine oleks hõlmatud mõistega „üldsusele edastamine“, peab see edastamine toimuma senikasutatust erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud „uuele üldsusele“, st üldsusele, kellega autoriõiguse omajad algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud (kohtuotsus, 13.2.2014, Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 24, ning kohtumäärus, 21.10.2014, BestWater International, C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Kolmandaks leidis Euroopa Kohus, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses üldsusele edastamise tulusus ei ole tähtsusetu asjaolu (vt selle kohta kohtuotsused, 4.10.2011, Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 204; 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 88, ja 5.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 36).
- 39 Sellega seoses tuleb eelkõige neid kriteeriume silmas pidades hinnata, kas niisugusel juhul, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on ühel veebisaidil kättesaadavate kaitstud teoste lisamine hüperlingiga autoriõiguse omaja loata teisele vabalt kättesaadavale veebisaidile käsitatav „üldsusele edastamisena“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 40 Siinkohal tuleb meelde tuletada, et 13. veebruari 2014. aasta otsuses Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) tõlgendab Euroopa Kohus direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 nii, et „üldsusele edastamisega“ selle sätte tähenduses ei ole tegemist siis, kui veebisaidil pakutakse hüperlinke, mis viivad teisel veebisaidil vabalt kättesaadavate teoste juurde. Sama tõlgenduseni on jõutud 21. oktoobri 2014. aasta määruses BestWater International (C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315) linkide kohta, mis kasutavad tehnilist erimeetodit (*framing*).

- 41 Nende otsuste põhjendustest selgub siiski, et Euroopa Kohus on soovinud väljendada oma seisukoha ainult nende hüperlinkide ülespaneku kohta, mis viivad teosteni, mis on tehtud vabalt kättesaadavaks teisel veebisaidil autoriõiguse omaja nõusolekul, ja leidis nendega seoses, et üldsusele edastamisega ei ole tegemist, sest ei toimunud edastamist uuele üldsusele.
- 42 Selles kontekstis märgib Euroopa Kohus, et kuna hüperlink ja veebisait, millele see link viib, annavad kaitstud teosele ligipääsu sama tehnilist lahendust, st internetti, kasutades, peab selline link olema suunatud uuele üldsusele. Kui see nii ei ole, eeskätt kuna autoriõiguse omaja loal on teos mõnel teisel veebisaidil kõikidele internetikasutajatele juba vabalt kättesaadav, siis ei saa asjaomast edastamistoimingut pidada „üldsusele edastamiseks“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses. Tõepoolest, niipea ja nii kaua, kui see teos on vabalt kättesaadav veebisaidil, millele hüperlink ligi pääseda võimaldab, tuleb tõdeda, et kui selle teose autoriõiguse omajad on andnud selliseks edastamiseks loa, on nad arvestanud kõigi internetikasutajate kui üldsusega (vt selle kohta kohtuotsus, 13.2.2014, Svensson jt, EU:C:2014:76, punktid 24–28, ja kohtumäärus, 21.10.2014, BestWater International, C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315, punktid 15, 16 ja 18).
- 43 Seega ei saa järeldada ei 13. veebruari 2014. aasta otsusest Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ega 21. oktoobri 2014. aasta määrusest BestWater International (C-348/13, ei avaldata, EU:C:2014:2315), et veebisaidile selliste hüperlinkide ülespanek, mis viivad kaitstud teostele, mis on tehtud vabalt kättesaadavateks teisel veebisaidil, kuid seda ilma nende teoste autoriõiguse omaja loata, ei ole põhimõtteliselt hõlmatud mõistega „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses. Vastupidi, need lahendid kinnitavad sellise loa olulisust lähtuvalt eelmainitud sättest, milles nähakse just ette, et iga teose üldsusele edastamiseks peab olema autoriõiguse omaja luba.
- 44 GS Media, Saksamaa, Portugali ja Slovakkia valitsus ja Euroopa Komisjon väidavad siiski, et kõigi selliste hüperlinkide, mis viivad teistel veebisaitidel avaldatud teostele, automaatne käsitamine „üldsusele edastamisena“, kui nende teoste autoriõiguse omajad ei ole andnud luba teoste internetis avaldamiseks, tooks kaasa sõna- ja teabevabadust jõuliselt piiravad tagajärjed ja ei järgiks direktiiviga 2001/29 taotletud tasakaalu ühest küljest selle vabaduse ja üldhuvi vahel ja teisest küljest autoriõiguse omajate huvide ja intellektuaalse omandi kaitse vahel.
- 45 Sellega seoses tuleb märkida, et Internet on harta artikliga 11 tagatud sõna- ja teabevabaduse seisukohast eriliselt oluline ja et hüperlingid aitavad kaasa selle toimimisele ning arvamuste ja teabevahetusele võrgus, milles pääseb ligi tohutule hulgale teabele.
- 46 Teisalt võib eriti eraisikutele, kes soovivad panna üles selliseid linke, osutada raskeks kontrollida, kas veebisait, millele lingid viivad, annab ligipääsu kaitstud teostele ja kui see nii on, siis kas nende teoste autoriõiguse omajad on andnud loa nende teoste veebis avaldamiseks. Kontrollida on eriti raske, kui need õigused on all-litsentside esemeks. Lisaks võib veebisaidi sisu, sealhulgas kaitstud teoseid, millele hüperlink ligipääsu annab, olla pärast selle hüperlingi loomist muudetud, millest lingi loonud isik peaks olema teadlik.
- 47 Selleks et hinnata juhtumipõhiselt, kas on tegemist „üldsusele edastamisega“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, tuleb juhul, kui teisel veebisaidil vabalt ligipääsetav teosele paneb hüperlingi üles isik, kel ei ole kasusaamise eesmärki, arvesse võtta asjaolu, et see isik ei tea ja ei saa mõistlikult teada, et see teos on avaldatud veebisaidil autoriõiguse omaja loata.
- 48 Tõepoolest, kui selline isik teeb kõnealuse teose avalikult kättesaadavaks, pakkudes teistele internetikasutajatele sellele otseligipääsu (vt selle kohta kohtuotsus, 13.2.2014, Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 18–23), ei ole ta üldjuhul täielikult teadlik oma tegevuse tagajärgedest, mis kaasnevad klientidele Internetis ebaseaduslikult avaldatud teosele ligipääsu võimaldamisega. Peale selle, kui kõnealune teos oli juba piiranguteta kättesaadav veebisaidil, millele hüperlink ligipääsu võimaldas, võisid kõik internetikasutajad põhimõtteliselt ka ilma sekkumiseta sellele juba ligi pääseda.

- 49 Kui aga on kindlaks tehtud, et selline isik teadis või pidi teadma, et hüperlink, mille ta üles pani, annab ligipääsu Internetis ebaseaduslikult avaldatud teosele, näiteks autoriõiguse omajate sellekohase teavituse tõttu, siis tuleb arvesse võtta, et selle lingi loomine on „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 50 Sama kehtib ka juhul, kui hüperlink võimaldab veebisaidi kasutajail mööda hiilida kaitstud teost sisaldaval veebisaidil võetud piiravatest meetmetest, mille eesmärk on piirata üldsuse juurdepääsu nii, et see on ainult registreerunud kasutajatel, ja kujutaks endast seega tahtlikku sekkumist, ilma milleta need kasutajad levitatavaid teoseid kasutada ei saa (vt analoogia alusel kohtuotsus, 13.2.2014, Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punktid 27 ja 31).
- 51 Pealegi, kui hüperlinke pannakse üles kasusaamise eesmärgil, võib eeldada, et linkide ülespanija on kontrollinud, et asjakohane teos ei ole avaldatud ebaseaduslikult veebisaidil, millele need hüperlingid viivad, millest võib omakorda eeldada, et ülespanek on toimunud täies teadmises kõnealuse teose kaitstusest ja autoriõiguse omaja loa puudumisest teost veebis avaldada. Sellistel asjaoludel ja kui seda ümberlükatavat eeldust ümber ei lükata, on ebaseadustikult avaldatud teosele viiva hüperlingi ülespanek „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 52 Siiski ei ole uue üldsuse puhul tegemist edastamisega „üldsusele“ selle sätte tähenduses juhul – mida on meelde tuletatud antud otsuse punktides 40–42 –, kui teosed, millele kõnealused hüperlingid võimaldavad ligi pääseda, on muudetud vabalt kättesaadavateks teisel veebisaidil autoriõiguse omaja loal.
- 53 Direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 selline tõlgendus tagab autoriõiguste kõrgetasemelise kaitse, mida on selle direktiiviga taotletud. Direktiivi selle sätte alusel ja kõnealuse direktiivi artikli 5 lõikega 3 piiratud ulatuses peavad autoriõiguse omajad tegutsema – lisaks nende teose algsele veebis avaldamisele – samamoodi ka kõigi isikute vastu, kes panevad kasusaamise eesmärgil üles hüperlingi veebisaidil ebaseaduslikult avaldatud teosele ning käesoleva kohtuotsuse punktides 49 ja 50 esitatud tingimustel ka niisuguste isikute vastu, kes on selliseid linke üles pannud kasusaamise eesmärgita. Sellega seoses tuleb märkida, et neil autoriõiguse omajail on alati võimalus teavitada selliseid isikuid nende teoste veebis avaldamise ebaseaduslikkusest ja võtta tarvitusele nendevastased meetmed juhul, kui nad keelduvad neid hüperlinke eemaldamast, ilma et nad saaksid tugineda ühelegi selle artikli 5 lõikes 3 loetletud erandile.
- 54 Põhikohtuasja puhul on selge, et GS Media haldab veebisaiti GeenStijl ja et ta pani kasusaamise eesmärgil üles hüperlingid veebisaidil Filefactory asuvatele failidele, mis sisaldavad vaidlusaluseid fotosid. Samuti on selge, et Sanoma ei andnud luba nende fotode veebis avaldamiseks. Pealegi paistab eelotsusetaotluses sisalduvast asjaolude kirjeldusest nähtuvat, et GS Media oli sellest viimasest asjaolust teadlik ja seega ei saa ümber lükata eeldust, et need hüperlingid pandi üles täie teadmisega selle avaldamise ebaseaduslikkusest. Eeltoodud tingimusi arvestades tundub – mida tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul –, et neid hüperlinke üles pannes on GS Media neid „üldsusele edastanud“ direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses, ilma, et oleks vaja selles kontekstis hinnata teisi eelotsusetaotluse esitanud kohtu välja toodud asjaolusid, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 26.
- 55 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selleks, et määrata kindlaks, kas „üldsusele edastamisega“ selle sätte tähenduses on tegemist siis, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis viib teisele veebisaidile, millel on autoriõigusega kaitstud teosed vabalt üldsusele kättesaadavad ilma autoriõiguse omaja loata, tuleb tuvastada, kas neid veebilinke pakkus ilma kasusaamise eesmärgita isik, kes ei teadnud või ei võinud mõistlikult teada, et nende teoste teisel veebisaidil avaldamine on ebaseaduslik, või kas need hüperlingid on vastupidi üles pandud kasusaamise eesmärgil olukorras, kui sellist teadmist tuleb eeldada.

Kohtukulud

- 56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selleks, et määrata kindlaks, kas „üldsusele edastamisega“ selle sätte tähenduses on tegemist siis, kui veebisaidile pannakse üles hüperlink, mis viib teisele veebisaidile, millel on autoriõigusega kaitstud teosed vabalt üldsusele kättesaadavad ilma autoriõiguse omaja loata, tuleb tuvastada, kas neid veebilinke pakkus ilma kasusaamise eesmärgita isik, kes ei teadnud või ei võinud mõistlikult teada, et nende teoste teisel veebisaidil avaldamine on ebaseaduslik, või kas need hüperlingid on vastupidi üles pandud kasusaamise eesmärgil olukorras, kui sellist teadmist tuleb eeldada.

Allkirjad